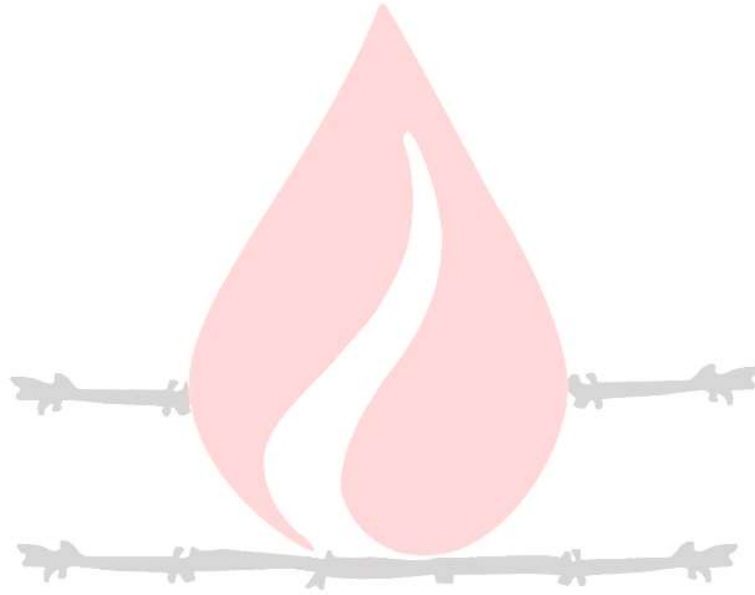

سازمان دفاع از قربانیان خشونت
Organization for Defending Victims
of Violence

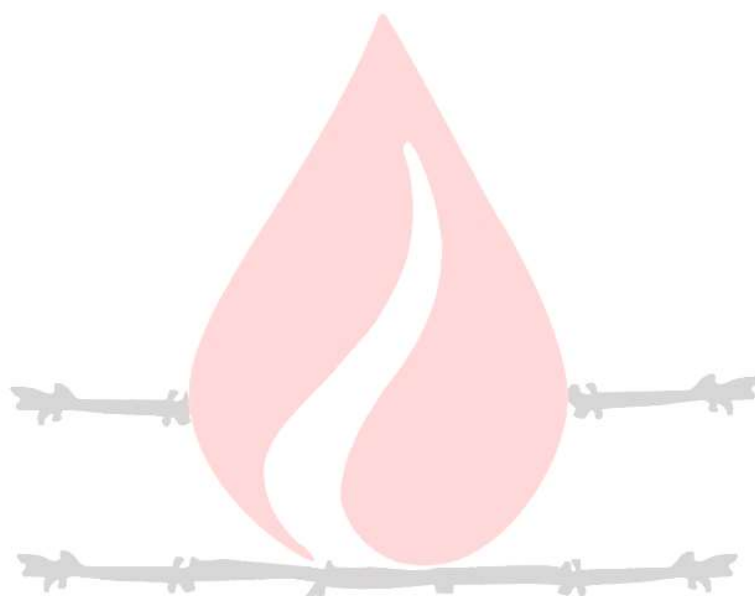
سازمان دفاع از قربانیان خشونت
Organization for Defending Victims
of Violence

شهریور ماه ۱۳۹۹

۹۹۰۷۰۷۳

نگاهی به کارنامه حقوق بشری عربستان سعودی، بحرین و امارات متحده عربی (۱۲)

گزارش راهبردی ۹۹ / ۷۳

سازمان دفاع از قربانیان خشونت
Organization for Defending Victims
of Violence

رویداد

در این گزارش تحولات مربوط به موارد نقض حقوق بشر در کشورهای عربستان سعودی، بحرین و امارات متحده عربی و موارد نقض حقوق بشر از سوی این دولت‌ها در سایر کشورهای منطقه، در شهریورماه ۱۳۹۹، بر اساس مقالات، گزارش‌ها، بیانیه‌ها و اخبار آشکار به دست آمده از سازمان‌های حقوق بشری مردم‌نهاد و بین‌المللی و رسانه‌های گروهی^۱، مورد بررسی قرار گرفته است. محورهای مهم این بررسی به صورت خلاصه به شرح زیر است:

الف) موارد نقض حقوق بشر در عربستان سعودی، بحرین و امارات متحده عربی

*عربستان سعودی

۱- انتشار گزارش از سوی شبکه خبری یورونیوز، در روز سه‌شنبه ۲۵ شهریورماه ۱۳۹۹، مبنی بر انتقاد مجدد شورای حقوق بشر سازمان ملل از وضعیت حقوق بشر در عربستان. موارد مهم این گزارش عبارت‌اند از:

الف) صدور بیانیه از سوی ۲۹ کشور عضو شورای حقوق بشر سازمان ملل، مبنی بر ابراز نگرانی در رابطه با اعمال شکنجه، بازداشت‌های خودسرانه و ناپدیدشدگی‌ها قهری علیه منتقدان حکومت در عربستان سعودی. این سومین بیانیه مشترک کشورهای عضو سازمان

سازمان دفاع از قربانیان خشونت
Organization for Defending Victims
of Violence

¹ دیده‌بان حقوق بشر (Human Rights Watch)؛ پایگاه خبری - تحلیلی میدل ایست مانیتور (Middle East Monitor)؛ دفتر کمیساریای عالی حقوق بشر سازمان ملل (Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights (OHCHR))؛ پایگاه خبری سازمان ملل (UN News)؛ سازمان حقوق و آزادی‌های «سَم» (Sam Organization for Rights and Liberties)؛ دیده‌بان حقوق بشر اروپا - مدیترانه (Euro-Mediterranean Human Rights Monitor)؛ مرکز حقوق بشر امارات متحده عربی (Emirates Centre for Human Rights (ECHR))؛ مؤسسه بحرین برای حقوق و دموکراسی (Bahrain Institute for Rights and Democracy (BIRD))؛ مرکز آمریکایی‌ها برای دموکراسی و حقوق بشر در بحرین (Americans for Democracy in Bahrain (ADHRB)) و شبکه خبری یورونیوز (Euronews).

ملل در خصوص وضعیت حقوق بشر در عربستان سعودی است که در شورای حقوق بشر منتشر می‌شود؛

ب) اشاره به انتقاد از بازداشت و تهدید فعالان جامعه مدنی، مدافعان حقوق بشر، خبرنگاران و منتقدان سیاسی در این بیانیه همچون بیانیه‌های پیشین؛

ج) اشاره به استقبال ۲۹ کشور امضاءکننده این بیانیه از پیشرفت‌های حاصل شده در این در زمینه تحدید مجازات «شلاق» و «اعدام کودکان» در عربستان سعودی؛

د) اشاره به برخی از پیشرفت‌های صورت گرفته در زمینه رعایت حقوق زنان در عربستان و درعین حال، ابراز نگرانی از وجود تبعیض‌ها علیه زنان و دختران در این کشور: گفتنی است که سفیر دانمارک که متن بیانیه ۲۹ کشور را قرائت می‌کرد به پنج زن مدافع حقوق بشر که در زندان هستند اشاره کرد؛

ه) اشاره به درخواست این کشورها از عربستان جهت آزاد کردن تمامی زندانیان سیاسی، ضمن ابراز نگرانی از بهره‌برداری مقام‌های این کشور از قوانین «ضد تروریسم» به منظور برخورد با مخالفانی که به شکل مسالمت‌آمیز از حقوق خود استفاده می‌کنند؛

و) اشاره به پرونده قتل جمال خاشقچی، روزنامه‌نگار منتقد سعودی، در این بیانیه، همچون دومین بیانیه این شورا در سال گذشته در خصوص وضعیت حقوق بشر در عربستان: دومین بیانیه مشترک ۲۴ کشور عمدتاً اروپایی در خصوص وضعیت حقوق بشر در عربستان سعودی سال گذشته منتشر شده بود؛

ز) اشاره به اقدام دادگاهی در عربستان، در ابتدای ماه سپتامبر سال جاری میلادی، به اعلام رأی نهایی متهمان پرونده قتل جمال خاشقچی که ۸ نفر از متهمان این پرونده به زندان محکوم شده بودند؛ البته نام این متهمان افشاء نشده است؛

ح) این در حالی است که مدافعان حقوق بشر به این دادگاه به دیده تردید نگریسته و آن را به مثابه طنز ارزیابی کرده‌اند. از همین رو کشورهای امضاءکننده این بیانیه بار دیگر مجازات تمامی عاملان قتل این روزنامه‌نگار را خواستار شده‌اند؛

ط) گفتنی است که این بیانیه در حالی منتشر شده است که ریاض در تلاش است تا یکی از ۴۷ کرسی شورای حقوق بشر سازمان ملل را از آن خود کند، اما سفیر دانمارک در این رابطه اظهار داشت که انتظار این است که اعضای شورای حقوق بشر در ارتقاء حقوق بشر نمونه باشند و نه ناقض مکرر آن؛

ی) لازم به ذکر است که میشل باچله، کمیسر عالی حقوق بشر سازمان ملل، نیز در سخنرانی خود برای چهل و چهارمین جلسه شورای حقوق بشر، از تداوم حبس خودسرانه مدافعان حقوق زنان در عربستان ابراز نگرانی عمیق کرده و خواستار آزادی بی‌درنگ آنها شده است^۲؛

۲- انتشار گزارش از سوی شبکه خبری یورونیوز، در روز دوشنبه ۱۷ شهریورماه ۱۳۹۹، در خصوص صدور رأی نهایی دادگاه متهمان پرونده قتل جمال خاشقچی. نکات مهم این گزارش عبارت است از:

الف) اقدام دادگاه عربستان در روز دوشنبه ۱۷ شهریورماه، به صدور رأی نهایی برای متهمان پرونده قتل جمال خاشقچی، روزنامه‌نگار منتقد حکومت این کشور، پس از عفو پنج نفر از محکومان به اعدام توسط خانواده او؛

ب) اشاره به محکوم شدن ۵ تن از متهمان درجه یک پرونده قتل روزنامه‌نگار سابق واشنگتن پست، به تحمل ۲۰ سال حبس، یک متهم به تحمل ۱۰ سال حبس و مواجه شدن دو متهم دیگر با حکم ۷ سال حبس، ضمن اشاره به افشاء نشدن نام هیچ یک از ۸ متهم این پرونده؛

ج) اشاره به انتقاد گسترده پیشاپیش گروه‌های مدافع حقوق بشر و مقام‌های سازمان ملل از

^۲ گزارش شبکه خبری یورونیوز. قابل بازیابی در لینک:

روند دادرسی این دادگاه، ضمن تأکید بر مشاهده نشدن نام هیچ یک از مقام‌های ارشد دولتی در میان متهمان و از این رو زیر سؤال رفتن استقلال این دادگاه از نفوذ حکومت عربستان؛

د) اشاره به تکمیل شدن این پرونده پس از بازداشت یک مأمور پزشکی قانونی عربستان و چند افسر اطلاعاتی و امنیتی و برخی از کارکنان دفتر محمد بن سلمان، ولیعهد عربستان سعودی، و ارسال شدن آن به دادگاه³ و⁴

ه) اشاره به اظهارات انیس کالامار، گزارشگر ویژه سازمان ملل در زمینه اعدام‌های فرا قضایی، در این زمینه مبنی بر:

- اشاره به فاقد مشروعیت حقوقی و اخلاقی بودن احکام تحمیل شده از سوی مقامات عربستان سعودی در پی قتل جمال خاشقچی، روزنامه‌نگار منتقد، با توجه به عادلانه و شفاف نبودن روند دادرسی و به شمار آوردن آن به عنوان «تمسخر عدالت»؛

- اشاره به محکوم شدن عاملان این جنایت به ۵ تا ۲۰ سال زندان و درعین حال آزاد بودن مقامات عالی رتبه سازمان دهنده و حامی آن، ضمن اشاره به مسئول باقی ماندن محمد بن سلمان در این زمینه؛

- تأکید بر ضرورت منجر نشدن احکام صادره به کاهش فشارهای بین‌المللی در راستای آشکار شدن حقیقت و لزوم تداوم یافتن اقدامات پارلمان‌ها و اعضای سازمان ملل جهت به کرسی نشاندن عدالت به بهترین وجه آن؛

- تأکید بر اهمیت اقدام سازمان اطلاعات مرکزی ایالات متحده (سیا) به رونمایی کردن از یافته‌های خود درباره مسئولیت ولیعهد سعودی در قتل خاشقچی⁵؛

³ با این وجود، دادگاه عربستان اواخر دسامبر سال گذشته میلادی اعلام کرده بود که بر اساس درخواست دادستانی کل این کشور ۱۱ نفر را در رابطه با پرونده قتل جمال خاشقچی گناهکار شناخته و پنج نفر از این افراد را نیز به مرگ محکوم کرده است. بر اساس حکم صادر شده سه نفر نیز به ۲۴ سال زندان محکوم شده بودند.

⁴ گزارش شبکه خبری یورونیوز. قابل بازیابی در لینک:

<https://per.euronews.com/2020/09/07/saudi-arabia-court-issued-final-verdicts-jamal-khashoggi>

⁵ اظهارات انیس کالامار. قابل بازیابی در لینک‌های:

<https://news.un.org/en/story/2020/09/1071862>

۳- انتشار گزارش از سوی دیده‌بان حقوق بشر، در روز یکشنبه ۱۶ شهریورماه ۱۳۹۹، در خصوص نامعلوم بودن وضعیت زندانیان سرشناس در عربستان سعودی، مبنی بر:

(الف) تهیه نامه از سوی دیده‌بان حقوق بشر در زمینه اقدام حکومت عربستان به محروم کردن زندانیان سرشناس از برقراری تماس با اعضاء خانواده یا وکلای خود برای ماه‌های متمادی، ضمن درخواست جهت دسترسی به این کشور و ملاقات خصوصی با زندانیان با توجه به نگرانی‌های جدی در مورد وضعیت سلامت و ایمنی آن‌ها؛

(ب) اشاره به اقدام مقام‌های سعودی به ممنوع اعلام کردن ملاقات‌های حضوری با زندانیان سراسر کشور، از ماه مارس سال جاری میلادی، در راستای ممانعت به عمل آوردن از شیوع بیماری کووید - ۱۹ و درعین حال اظهارات فعالان و دیگر منابع این کشور مبنی بر اقدام بی‌مورد و عامدانه این مقام‌ها به محروم کردن شمار زیادی از مخالفان زندانی و زندانیان دیگر از تماس با جهان خارج؛

(ج) اشاره به برخی موارد در این زمینه، از جمله اظهارات یکی از بستگاه سلمان العوده، روحانی سرشناس زندانی، از قطع ارتباط اعضاء خانواده با او از ماه مه سال جاری و اظهارات یکی از اعضاء خانواده لوجین الهذلول، فعال سرشناس حقوق زنان مبنی بر سرانجام موفق شدن به ملاقات با وی در روز دوشنبه ۱۰ شهریورماه سال جاری، پس از نزدیک به ۳ ماه بی‌خبری از او: گفتنی است که الهذلول پس از آگاهی از اجازه یافتن برخی از زندانیان به برقراری تماس با خانواده خود، ۶ روز پیش از ملاقات با خانواده خود دست به اعتصاب غذا زده بود؛

(د) اشاره به گزارش‌های دریافتی در زمینه مورد آزار و اذیت قرار گرفتن این زندانیان و مواجهه مکرر و متداوم آن‌ها با لغو جلسات محاکمه خود بر اساس اتهامات ناقض حقوق اساسی‌شان؛

ه) اشاره به اظهارات وکلای محمد بن نایف، ولیعهد سابق سعودی، مبنی بر حبس او بدون تفهیم اتهام از ماه مارس سال جاری میلادی و نامشخص بودن مکان نگاه‌داری وی در حال حاضر، همچنین تنها اجازه یافتن وی برای برقراری تماس تلفنی با اعضای خانواده خود - که برخی از آنها تحت فشار انجام شده - و درعین حال عدم صدور مجوز برای ملاقات او با اعضای خانواده از زمان دستگیری یا پزشک شخصی خود از نخستین دوره حبس وی، ضمن ابراز نگرانی در مورد وضعیت سلامت او؛

و) اشاره به اقدام مقام‌های سعودی به دستگیری الهدلول و شمار دیگری از فعالان سرشناس حقوق زنان در ماه مه سال ۲۰۱۸ میلادی و رقم زدن آغاز روند سرکوب خشونت‌بار جنیش حقوق زنان در این کشور، همچنین اقدام به نگاه‌داری او برای ۳ ماه نخست دستگیری در مکانی نامعلوم، بدون دسترسی به خانواده و وکلای خود: این در حالی بود که مقام‌های عربستان در ماه اوت همان سال موج دوم دستگیری‌ها را آغاز کردند؛

ز) اشاره به گزارش‌های سازمان‌های حقوق بشری در ماه نوامبر سال ۲۰۱۸ میلادی، مبنی بر متهم کردن بازجویان سعودی به شکنجه الهدلول و ۳ زن زندانی دیگر با شوک الکتریکی، شلاق زدن و آزار و اذیت‌های جنسی، همچنین اشاره به متهم شدن چندین مدافع حقوق زنان به اتهاماتی عمدتاً مرتبط با فعالیت‌های حقوق بشری آنها و آغاز شدن محاکمه‌هایشان در ماه مارس سال ۲۰۱۹: این در حالی است که از ماه اوت سال جاری، با گذشت بیش از یک سال از آغاز محاکمه‌ها هیچ یک از آنها محکوم نشده و جلسه دادگاه جدیدی نیز برایشان تعیین نشده است؛

ح) اشاره به به‌شمار آمدن العوده، ۶۳ ساله، به‌عنوان یکی از نخستین افراد زندانی شده در اواسط سپتامبر سال ۲۰۱۷ میلادی، توسط ریاست امنیت کشوری - نهاد تازه تأسیس شده توسط محمد بن سلمان پس از انتخاب وی به‌عنوان ولیعهد - و حبس او در سلول انفرادی، بدون دسترسی به وکیل و امکان محدود تماس با اعضای خانواده؛

ط) اشاره به محکوم شدن العوده توسط دادستان‌های سعودی، در ماه سپتامبر سال ۲۰۱۸ میلادی به جرم ارتکاب به اتهاماتی مبهم در رابطه با اظهارات، ارتباطات و مواضع سیاسی

وی، فارغ از هرگونه اتهام به اقدام یا تحریک به خشونت، باقی ماندن وی در سلول انفرادی، به تعویق افتادن محاکمه او تا اواخر سال ۲۰۱۹ میلادی و به تأخیر افتادن جلسات استماع او برای چندین بار متوالی بدون ارائه هرگونه توضیح از سوی مقامها: گفتنی است که مقامهای سعودی از ماه مه سال جاری میلادی او را از هرگونه تماس با خانواده خود محروم کرده، درحالی که آنها نگران وضعیت سلامت وی هستند؛

ی) اشاره به مستندات نهادهای حقوق بشری درباره زندانهای عربستان سعودی، مبنی بر مشاهده سوءرفتار، انباشتگی جمعیت، شرایط غیربهداشتی، محرومیت از مراقبتهای پزشکی لازم و امکان ناپذیری حمایت به عمل آوردن از سلامت روحی و جسمی زندانیان پیشاپیش آسیب پذیر در زمان بروز همه گیری؛

ک) اشاره به مرگ عبدا... الحامد^۶، شخصیت برجسته حقوق بشری سعودی، ۶۹ ساله، در روز ۲۴ آوریل سال جاری میلادی، هنگام گذراندن مدت زمان محکومیت طولانی مدت خود در زندان و گزارش سازمان حقوق بشر القسط در این زمینه مبنی بر رو به وخامت نهادن وضعیت سلامتی الحامد در ماههای اخیر و اقدام مقامهای زندان به به تأخیر انداختن زمان عمل قلب وی، علاوه بر ممانعت از مطرح کردن وضعیت سلامتی خود با خانواده اش: گفتنی است که او در ۹ آوریل سال جاری سکنه کرده و به کما رفت و تا زمان مرگ خود بستری باقی ماند؛

ل) اشاره به مرگ صالح الشهی^۷، نویسنده و روزنامه نگار، در روز ۱۹ ژوئیه سال جاری میلادی، در بیمارستان، دو ماه پس از آزادی از زندان و اقدام سازمان گزارشگران بدون مرز به درخواست جهت انجام تحقیقات مستقل بین المللی در راستای تعیین وجود ارتباط احتمالی میان شرایط حبس او با مرگ وی بر اثر بیماری که به طور رسمی اعلام نشد، اما به گفته برخی از رسانه های محلی، بیماری کووید - ۱۹ بوده است: گفتنی است که مقامهای سعودی الشهی را در روز ۱۹ ماه مه سال جاری، بدون هرگونه توضیح و پس از گذراندن

^۶ Abdullah al-Hamid

^۷ Saleh al-Shehi

دو سال و نیم از دوره ۵ ساله محکومیت خود برای اتهامات مربوط به سخنان وی آزاد کردند؛

م) تأکید بر ضرورت اقدام عاجل مقام‌های سعودی به صدور مجوز برای ورود ناظران مستقل بین‌المللی به کشور، جهت بازدید مرتب از زندان‌ها و بازداشتگاه‌های این کشور، انجام تحقیقات بی‌طرفانه در زمینه اتهامات مربوط به شکنجه و مرگ‌های مشکوک حین حبس و ترتیب دادن ملاقات‌های خصوصی و منظم با زندانیان و لزوم اقدام متحدان عربستان به درخواست از مقام‌های این کشور جهت آزاد کردن افراد زندانی شده تنها به دلیل بهره‌مندی از حقوق اساسی خود^۸؛

۴- انتشار گزارش از سوی پایگاه خبری - تحلیلی میدل ایست مانیتور، در روز شنبه ۱۵ شهریورماه ۱۳۹۹، در خصوص اقدام حکومت عربستان به دستگیری عبدا... بصفر^۹، قاری سرشناس قرآن. نکات مهم گزارش به شرح زیر است:

الف) اقدام مقام‌های سعودی در ماه اوت سال جاری میلادی، به دستگیری شیخ عبدا... بصفر، یکی از قاریان سرشناس قرآن در سراسر جهان اسلام، به گفته حساب کاربری زندانیان عقیدتی - سیاسی در توییتر، بدون ارائه جزئیات در زمینه محل و چگونگی دستگیری وی؛

ب) اشاره به به‌شمار آمدن بصفر به‌عنوان یکی از اساتید گروه شریعت و مطالعات اسلامی دانشگاه ملک عبدالعزیز در جده و همچنین دبیرکل سابق سازمان جهانی کتاب و سنت؛

ج) اشاره به هم‌زمانی گزارش‌های انتشار یافته در زمینه حبس شیخ بصفر با گزارش‌ها درباره دستگیری و حبس شیخ سعود الفُنَيسان^{۱۰}، استاد دانشگاه و رئیس سابق دانشکده شریعت دانشگاه الامام در ریاض، در ماه مارس؛

^۸ گزارش دیده‌بان حقوق بشر. قابل بازیابی در لینک:

<https://www.hrw.org/news/2020/09/06/saudi-arabia-prominent-detainees-held-incommunicado>

^۹ Abdullah Basfar

^{۱۰} Sheikh Saud Al-Funaisan

د) اشاره به مورد استقبال قرار گرفتن این دستگیری‌ها از سوی برخی، به‌عنوان بخشی از روند سرکوب افراط‌گرایی در پادشاهی عربستان، بر اساس برنامه محمد بن سلمان، ولیعهد سعودی، در راستای زدودن هویت مذهبی از این کشور و درعین‌حال برانگیخته شدن خشم اکثریت مردم عربستان که به‌عنوان نمونه می‌توان به اظهارات آن‌ها در رسانه‌های گروهی، از جمله روزنامه رأی الیوم مبنی بر «حبس نخبگان کشور در زندان و پاک کردن چهره اسلام از آن» اشاره کرد؛

ه) گفتنی است که ولیعهد سعودی که از سال ۲۰۱۷ میلادی قدرت را در دست گرفت، اقدام به سرکوب روحانیون، روزنامه‌نگاران، دانشگاهیان و فعالان فضای مجازی، تنها به دلیلی نظرات انتقادی آن‌ها درباره نحوه حکومت وی و طرح‌های او برای سکولاریزه کردن کشور، نمود^{۱۱}.

*بحرین

۱- انتشار گزارش از سوی دیده‌بان حقوق بشر، در روز چهارشنبه ۱۹ شهریورماه ۱۳۹۹، در خصوص مورد پیگرد قانونی قرار گرفتن وکلا به اتهام سخنان خود، مبنی بر:

الف) صدور بیانیه از سوی دیده‌بان حقوق بشر و مؤسسه بحرین برای حقوق و دموکراسی^{۱۲}، مبنی بر تأکید بر ضرورت عدم ممانعت به عمل آوردن مقامات بحرینی از روند درخواست تجدیدنظر عبدا... الشملانی^{۱۳}، وکیل مدافع، در راستای لغو محکومیت وی به تحمل ۸ ماه حبس برای انتشار توئیت و ضرورت متوقف ساختن پیگرد قانونی وکلای مدافع بحرینی برای بهره‌مندی از حقوق خود در زمینه آزادی بیان؛

^{۱۱} گزارش پایگاه خبری - تحلیلی میدل ایست مانیتور. قابل بازیابی در لینک:

<https://www.middleeastmonitor.com/20200905-saudi-arrests-famous-quran-reciter-abdullah-basfar>

^{۱۲} Bahrain Institute for Rights and Democracy (BIRD)

^{۱۳} Abdullah al-Shamlawi

ب) اشاره به به شمار آمدن الشمالوی، به عنوان وکیل شخصیت‌های برجسته مخالف حکومت، از جمله شیخ علی سلمان - رهبر زندانی بزرگترین حزب اپوزیسیون بحرین، الوفاق - و برگزاری جلسه دیوان عالی بحرین برای رسیدگی به درخواست تجدیدنظر حکم الشمالوی در روز دوشنبه ۲۴ شهریورماه سال جاری؛

ج) اشاره به اظهارات احمد الوداعی، رئیس مؤسسه بحرین برای حقوق و دموکراسی، مبنی بر به شمار آمدن پیگرد حقوقی عبدا... الشمالوی به عنوان جدیدترین مورد در کارزار حکومت بحرین در راستای مورد آزار و اذیت قرار دادن قضایی وکلای مدافع و مدافعان حقوق بشر، ضمن تأکید بر ضرورت اقدام مقامات بحرینی به پایان بخشیدن به بهره‌برداری از روندهای مبهم قانون کیفری در راستای مجازات مردم این کشور، تنها به دلیل بهره‌مندی از حقوق خود در زمینه آزادی بیان؛

د) اشاره به اقدام دادگاهی کیفری، در روز ۳۰ ژوئن سال جاری میلادی، به محکوم کردن الشمالوی به اتهاماتی چون «نفرت‌پراکنی علیه یک گروه مذهبی» و «سوءاستفاده از رسانه‌های ارتباط جمعی» در این زمینه، که به انتشار توثیق‌های وی در سپتامبر سال ۲۰۱۹ میلادی مربوط می‌شود که در آن به انتقاد از عملکرد حکومت در برخورد با مراسم مذهبی عاشورا پرداخته است؛

ه) اشاره به آزاد بودن الشمالوی به قید وثیقه تا زمان برگزاری دادگاه تجدیدنظر او: این در حالی است که هیأت انضباطی وکلای بحرین، در روز ۲۸ ژوئیه سال جاری، به درخواست خالد بن علی آل خلیفه، وزیر دادگستری، او را برای مدت یک ماه ممنوع‌الکار کرد. گفتنی است که این هیأت از وکلا و قضاتی تشکیل یافته که توسط وزیر دادگستری برای مدت یک دوره دوساله برگزیده می‌شوند؛

و) اشاره به حاکی بودن پیگرد قانونی الشمالوی از الگوی آزار و اذیت رسمی وکلای منتقد حکومت: گفتنی است که مقامات بحرینی در ماه مه سال ۲۰۱۹ میلادی، نیز عبدا... هاشم، یکی از وکلای سرشناس حقوق بشر را به دلیل انتشار ۸ توثیق در سال‌های ۲۰۱۷ و ۲۰۱۹ میلادی در زمینه فساد دولت و دیگر مسائل سیاسی و اجتماعی در بحرین، به نشر

اکاذیب متهم کردند؛ قرار است حکم نهایی وی در روز ۲۹ سپتامبر سال جاری (۸ مهرماه) اعلام شود؛

ز) اشاره به مواجه شدن نبیل رجب، مدافع حقوق بشر و ابراهیم شریف، رهبر اپوزیسیون، با آزار و اذیت‌های قضایی مشابه به دلیل فعالیت‌های خود در شبکه‌های اجتماعی در سال‌های اخیر که نمایانگر تلاشی هماهنگ از سوی حکومت در راستای مجازات مخالفت‌های برآمده از فضای مجازی است؛

ح) اشاره به اظهارات جو استورک، معاونت بخش خاورمیانه دیده‌بان حقوق بشر، مبنی بر ضرورت مورد هدف قرار نگرستن وکلای مدافع مخالفان و یا متهمان مورد غضب حکومت، در راستای انتقام‌جویی از آنها و لزوم اقدام حکومت بحرین به متوقف ساختن استفاده از فرآیندهای مبهم قانونی جهت آزار و اذیت و پیگرد قانونی وکلای مدافع فعالان مخالف و حقوق بشر¹⁴؛

۲- انتشار گزارش از سوی مرکز آمریکایی‌ها برای دموکراسی و حقوق بشر در بحرین¹⁵، در روز دوشنبه ۱۷ شهریورماه ۱۳۹۹، در خصوص تهیه درخواست بین‌المللی از بحرین برای پایان دادن به مجازات اعدام. نکات مهم گزارش به شرح زیر است:

الف) اقدام مرکز آمریکایی‌ها برای دموکراسی و حقوق بشر در بحرین به راه‌اندازی کارزاری بین‌المللی در راستای اعلام همبستگی با ۱۲ شهروند بحرینی که در آستانه خطر قریب‌الوقوع اجرای حکم اعدام قرار دارند؛

ب) اشاره به هدف از راه‌اندازی این کارزار مبتنی بر آشکار ساختن مواجهه این محکومان با بی‌عدالتی در زمینه عدم دسترسی به حقوق قانونی خود یا عدم برخورداری از فرآیندهای حقوقی لازم، با توجه به برگزاری محاکمه‌های ساختگی یا اعترافات اجباری

¹⁴ گزارش دیده‌بان حقوق بشر. قابل بازیابی در لینک:

<https://www.hrw.org/news/2020/09/09/bahrain-lawyers-prosecuted-speech-charges>

¹⁵ Americans for Democracy & Human Rights in Bahrain (ADHRB)

گرفته شده تحت شکنجه، از جمله در پرونده‌های محمد رمضان و حسین موسی^{۱۶}: گفتنی است که این ۱۲ نفر از تمامی راهکارهای حقوقی لازم استفاده کرده و در حال حاضر در آستانه خطر اجرای قریب‌الوقوع اعدام قرار دارند؛

^{۱۶} سوابق در گزارش‌های پیشین:

* انتشار گزارش از سوی دیده‌بان حقوق بشر، در روز پنج‌شنبه ۲ مردادماه ۱۳۹۹، در خصوص ضرورت متوقف ساختن احکام اعدام دو تن از شهروندان این کشور، مبنی بر:

الف) اقدام ۱۶ سازمان حقوق بشری بین‌المللی و بحرینی، از جمله دیده‌بان حقوق بشر، سازمان عفو بین‌الملل، مرکز آمریکایی‌ها برای دموکراسی و حقوق بشر در بحرین، مرکز حقوق بشر بحرین و مؤسسه حقوق و دموکراسی بحرین، به ارسال نامه مشترک خطاب به پادشاه بحرین، مبنی بر ضرورت اعمال تخفیف در مورد احکام اعدام محمد رمضان و حسین علی موسی، با توجه به عدم برخورداری آن‌ها از محاکمه عادلانه و عدم انجام تحقیقات در مورد اتهامات مربوط به اعمال شکنجه علیه آن‌ها؛

ب) اشاره به اقدام مأموران امنیتی به دستگیری موسی ۳۴ ساله، در ۲۱ فوریه سال ۲۰۱۴ و رمضان ۳۷ ساله، در ۱۸ فوریه سال ۲۰۱۴ میلادی، به اتهام حمله به پلیس با اهداف تروریستی و در ارتباط با بمب‌گذاری انجام پذیرفته در روستای الدیر - که منجر به کشته شدن یک مأمور پلیس شد؛

ج) اشاره به اظهارات هر دو متهم به ناگزیر شدن به اعتراف تحت شکنجه و عدم فراهم آمدن امکان لازم از سوی مقامات جهت ملاقات آن‌ها با وکلای خود پیش از محاکمه؛

د) اشاره به محکوم شدن متهمان در روز ۲۹ دسامبر سال ۲۰۱۴ میلادی، از سوی دادگاه کیفری به اعدام، تأیید این احکام از سوی دادگاه فرجام‌خواهی در نوامبر سال ۲۰۱۵ و سپس توقف آن در اکتبر سال ۲۰۱۸ میلادی، پس از افشاء گزارش پزشکی مبنی بر تصدیق اتهامات وارده به حکومت در مورد اعمال شکنجه از سوی یکی از متهمان (موسی)؛

ه) اشاره به عدم انجام تحقیقات در زمینه اتهامات مربوط به اعمال شکنجه، اقدام دادگاه عالی کیفری، در ۸ ژانویه سال ۲۰۲۰ میلادی، به اعمال مجدد محکومیت‌ها و احکام اعدام برای موسی و رمضان و اقدام دادگاه فرجام‌خواهی در ۱۳ ژوئیه سال جاری میلادی، به تأیید احکام مزبور؛

و) اشاره به ارسال احکام تأیید شده از سوی دادگاه فرجام‌خواهی، بر اساس قانون بحرین، نزد پادشاه این کشور، برخوردار از قدرت تأیید، تخفیف یا عفو مجازات: گفتنی است که ۱۰ محکوم دیگر به اعدام در بحرین نیز همچنان در انتظار حکم پادشاه هستند؛

ز) از سوی دیگر به گزارش سایت بحرین می‌رور، در روز چهارشنبه ۲۵ تیر ماه ۱۳۹۹، ۳ گزارشگر ویژه سازمان ملل، در مورد احکام اعدام صادر شده در خصوص این دو شهروند بحرینی عمیقاً ابراز نگرانی کردند - احکامی که بر اساس اعترافات اخذ شده تحت شکنجه و دیگر رفتارهای بی‌رحمانه در مورد کشته شدن یک مأمور پلیس در سال ۲۰۱۴ میلادی، صادر شده، متناقض با فرآیندهای قانونی محاکمه منصفانه بوده و مصداق قتل خودسرانه است؛

ح) این کارشناسان همچنین تعهدات دولت بحرین در زمینه ضرورت ممانعت به عمل آوردن از اعمال تمامی اشکال شکنجه و سوءرفتار، انجام تحقیقات لازم در این زمینه، به مجازات رساندن عاملان این اقدامات و فراهم آوردن درمان‌ها و بازپروری‌های لازم برای متهمان یادآور شدند؛

ط) آن‌ها در پایان از تمامی مقامات مربوط درخواست کردند تا بی‌درنگ احکام اعدام این دو مرد را متوقف کرده، احکام صادر شده را لغو نموده و اطمینان حاصل نمایند که آن‌ها بر اساس موازین قانونی و بین‌المللی مورد محاکمه قرار گیرند؛

ی) گفتنی است که به گزارش مرکز اروپا برای دموکراسی و حقوق بشر، در روز پنج‌شنبه ۲ مرداد ماه ۱۳۹۹، بیش از ۵۳ نماینده پارلمان اروپا با امضاء نامه‌ای خطاب به پادشاه بحرین، تصمیم دادگاه فرجام‌خواهی این کشور در زمینه تأیید احکام

ج) اشاره به آغاز شدن این کارزار از ۱۰ کشور مختلف جهان از جمله، آلمان، فرانسه، سوئیس، هلند، اسپانیا، ایرلند، ایتالیا، دانمارک، بلژیک و لبنان و فعالانی که عکس‌های این زندانیان سیاسی در آستانه خطر اجرای اعدام را در دست گرفته‌اند که عبارت‌اند از: حسین‌علی مهدی محمد¹⁷، حسین ابراهیم مرزوق¹⁸، حسین‌علی موسی محمد¹⁹، حسین عبدا... خلیل الراشد²⁰، ماهر عباس الخباز²¹، محمد رمضان²²، حسین عبدا... مرهون راشد²³، محمد راضی حسن²⁴، موسی عبدا... جعفر²⁵، سلمان عیسی سلمان²⁶، سید احمد فواد الابار²⁷ و زهیر ابراهیم جاسم عبدا...²⁸ و

د) اشاره به اقدام فعالان به اعلام همبستگی خود با این زندانیان هم به زبان انگلیسی (#EndDeathPenalty) و هم به زبان عربی (کلا_للأعدام#)، و درخواست از حکومت

اعدام محمد رمضان و حسین موسی را محکوم کردند. بر این اساس این دو محکوم مورد شکنجه و سوءاستفاده‌های جسمی و روحی قرار گرفته و به رغم شواهد و مدارک موجود در این زمینه در دادگاهی غیرعادلانه محکوم شدند؛

ک) در همین رابطه برخی از نمایندگان پارلمان بریتانیا پرسش‌هایی را با توجه به روابط نزدیک دولت این کشور با بحرین مطرح و درخواست نمودند که این مسئله را با مقامات بحرین در میان گذاشته و درخواست عفو این دو متهم و ۱۲ تن از دیگر شهروندان محکوم به اعدام را نمایند؛ این در حالی است که برخی دیگر از نمایندگان، مقامات دولت بریتانیا را به چشم‌پوشی از موارد نقض حقوق بشر جاری در این کشور متهم می‌کنند؛

ل) از سوی دیگر رئیس کمیته فرعی حقوق بشر پارلمان اروپا و رئیس هیأت نمایندگی پارلمان برای رابطه با شبه جزیره عرب، با صدور بیانه‌ای، در مورد ناکارآمدی دادگاه‌های بحرین در زمینه حذف مدارک و شواهد مربوط به اعمال شکنجه در این پرونده به شدت ابراز نگرانی کردند؛

م) و در پایان نیز جیمز پی. مک‌گاورن و تام لانتوس، نمایندگان کنگره ایالات متحده ضمن محکوم کردن محاکمه موسی و رمضان، این شرایط را نمایشی تمسخرآمیز خواندند - اینکه این دو شهروند بحرینی همچنان در حبس به سر می‌برند و با حکم اعدام مواجه هستند.

¹⁷ Hussein Ali Mahdi Muhammad

¹⁸ Hussein Ibrahim Marzuq

¹⁹ Hussein Ali Musa Muhammad

²⁰ Hussein Abdullah Khalil Al-Rashed

²¹ Maher Abbas Al-Khabbaz

²² Muhammad Ramadan

²³ Hussein Abdullah Marhoon Rashid

²⁴ Muhammad Radhi Hassan

²⁵ Musa Abdullah Jaafar

²⁶ Salman Issa Salman

²⁷ Sayed Ahmed Fuad Al-Abbar

²⁸ Zuhair Ibrahim Jassim Abdullah

بحرین جهت متوقف ساختن احکام اعدام این زندانیان و آزاد کردن آنها، علاوه بر سایر زندانیان سیاسی²⁹.

*امارات متحده عربی

۱- انتشار گزارش از سوی مرکز حقوق بشر امارات متحده عربی³⁰، در روز چهارشنبه ۱۲ شهریورماه ۱۳۹۹، در خصوص محبوس ماندن دو برادر در زندان، به‌رغم به پایان رسیدن دوره محکومیت آنها. نکات محوری این گزارش عبارت‌اند از:

الف) باقی ماندن فهد عبدالقادر الحَجری³¹ و برادر وی، عبدا... الحَجری³²، زندانیان عقیدتی - سیاسی در حبس پس از امتناع مقامات امارات متحده عربی به آزاد کردن آنها به‌رغم به پایان رسیدن دوره محکومیتشان؛

ب) اشاره به دستگیری فهد در دوم مارس سال ۲۰۱۳ میلادی و محکوم شدن او به تحمل ۷ سال حبس که در روز دوم مارس سال جاری میلادی به پایان رسید و لزوم آزاد شدن برادر وی عبدا... در روز ۱۶ ژوئیه سال ۲۰۱۹ میلادی و تداوم یافتن حبس او به مدت بیش از یک سال؛

ج) اشاره به زندانی و محکوم شدن این دو برادر در پرونده مشهور «یو.ای.ای. ۹۴»³³ در دوم مارس سال ۲۰۱۳ میلادی که محاکمه‌ای مملو از موارد نقض مکرر و جدی موازین بین‌المللی محاکمه عادلانه بوده و به محکومیت‌های ناعادلانه و تحمیل حبس‌های طولانی‌مدت برای ۶۹ تن از متهمان منجر شده است، بدون آنکه به آنها امکان بهره‌مندی از حق تجدیدنظرخواهی در قبال این محکومیت‌های بی‌رحمانه داده شود؛

²⁹ گزارش مرکز آمریکایی‌ها برای دموکراسی و حقوق بشر در بحرین. قابل بازیابی در لینک:

<https://www.adhrb.org/2020/09/international-call-to-bahrain-end-death-penalty>

³⁰ Emirates Centre for Human Rights (ECHR)

³¹ Fahd Abdul Qadir Al-Hajri

³² Abdullah al-Hajri

³³ UAE94

د) اشاره به اسامی دست کم ۱۱ تن از زندانیان عقیدتی - سیاسی باقی مانده در حبس پس از به پایان رسیدن دوره محکومیتشان، از جمله عبدا... الحَجری³⁴، عمران الرضوان³⁵، محمود الحسانی³⁶، منصور الاحمدی³⁷، عبدا... الهلو³⁸، احمد الملاء³⁹، سعید البریمی⁴⁰، عبدالوحید البادی⁴¹ و خلیفه الرابعی⁴² در مراکز موسوم به «مرکز مشاوره» در زندان الرزین که به نوعی حبس خودسرانه به شمار می‌آید، به‌ویژه با توجه به اینکه این زندانیان از امکانات حقوقی و اداری لازم برای به چالش کشیدن این تصمیم حکومت امارات متحده عربی برخوردار نیستند؛

ه) اشاره به عدم اقدام مقامات اماراتی به تعیین محدودیت زمانی برای تداوم حبس این زندانیان در مراکز مشاوره و یا ارائه مبنای حقوقی شفاف برای تصمیم خود جهت محبوس نگاه‌داشتن متهمان پس از به پایان رسیدن دوره محکومیتشان، به بهانه به‌شمار آوردن آن‌ها به‌عنوان «تهدیدی تروریستی» که بر اساس قانون سرکوبگرانه مبارزه با تروریسم در این کشور در سال ۲۰۱۴ میلادی، امکان حبس نامحدود زندانیان را فراهم می‌آورد؛
و) گفتنی است که سازمان دیده‌بان حقوق بشر در یکی از گزارش‌های اخیر خود این اقدام غیرقانونی را محکوم و آن را تحقیر فاحش حاکمیت و اجرای قانون برشمرده است⁴³؛

سازمان دفاع از قربانیان خشونت

Organization for Defending Victims of Violence

³⁴ Abdullah Al-Hajri

³⁵ Amran Al-Radwan

³⁶ Mahmoud Al-Hosani

³⁷ Mansour Al-Ahmadi

³⁸ Abdullah Al-Helou

³⁹ Ahmed Al-Mulla

⁴⁰ Saeed Al-Buraimi

⁴¹ Abdul Wahid Al-Badi

⁴² Khalifa Al-Rabaie

⁴³ گزارش مرکز حقوق بشر امارات متحده عربی. قابل بازیابی در لینک:

۲- انتشار گزارش از سوی مرکز حقوق بشر امارات متحده عربی، در روز چهارشنبه ۱۲ شهریورماه ۱۳۹۹، در خصوص به شمار آوردن احمد منصور، به‌عنوان قربانی ناپدیدشدگی اجباری در امارات متحده عربی. نکات مهم این گزارش عبارت است از:

الف) دستگیری احمد منصور، فعال سرشناس حقوق بشر، در ساعات اولیه ۲۰ مارس سال ۲۰۱۷ میلادی، پس از یورش ده‌ها مأمور امنیتی به منزل او در عجمان؛

ب) اشاره به حبس احمد منصور به مدت بیش از یک سال بدون تفهیم اتهام که بر اساس گزارش‌های دریافتی دست کم ۶ ماه آن را در سلول انفرادی گذراند؛

ج) اشاره به به‌شمار آمدن دستگیری و حبس منصور از نگاه کارشناسان حقوق بشر سازمان ملل، به‌عنوان حمله‌ای مستقیم به فعالیت‌های مشروع و قانونی مدافعان حقوق بشر در امارات متحده عربی، با توجه به اینکه فعالیت‌های چشمگیر منصور در راستای حمایت از حقوق بشر و پیشبرد دموکراسی و همکاری شفاف وی با سازوکارهای سازمان ملل نه تنها برای این کشور بلکه برای کل منطقه از ارزش بالایی برخوردار است؛

د) اشاره به محبوس شدن منصور در سلولی انفرادی در بندی جداگانه، در زندان الصدر در ابوظبی، در شرایطی ناگوار و اجازه یافتن او برای ترک سلول کوچک خود، از زمان دستگیری، تنها برای چند ملاقات خانوادگی و یک بار هواخوری در حیاط زندان که در اعتراض به این شرایط وی تاکنون دو بار دست به اعتصاب غذا زده که موجب آسیب دیدن شدید سلامتی او شده است؛

ه) اشاره به محکوم شدن ناعادلانه احمد منصور، در ماه مه سال ۲۰۱۸ میلادی، به تحمل ۱۰ سال حبس، به جرم «اهانت به جایگاه و اعتبار امارات متحده عربی و نمادهای آن، از جمله رهبران کشور»، و در حقیقت به دلیل کنشگری صلح‌آمیز او در زمینه حقوق بشر، از جمله اظهارنظرهای وی در شبکه‌های اجتماعی⁴⁴.

⁴⁴ گزارش مرکز حقوق بشر امارات متحده عربی. قابل بازیابی در لینک:

ب) موارد نقض حقوق بشر از سوی عربستان سعودی و امارات متحده عربی در سایر کشورهای منطقه

*اتتلاف به رهبری عربستان و انصارا... در یمن

۱- انتشار گزارش از سوی پایگاه خبری - تحلیلی میدل ایست مانیتور، در روز پنجشنبه ۲۰ شهریورماه ۱۳۹۹، در خصوص بازماندن ۸ میلیون کودک از تحصیل در یمن. موارد مهم گزارش مذکور به شرح زیر است:

الف) انتشار توثیق و فیلم ویدئویی از سوی صندوق حمایت از کودکان ملل متحد (یونیسف)، همزمان با روز بین‌المللی سوادآموزی در سال ۲۰۲۰ میلادی، مبنی بر بازماندن حدود ۸ میلیون کودک از تحصیل در یمن به دلیل تداوم یافتن جنگ و شیوع بیماری همه‌گیر کووید - ۱۹؛

ب) اشاره به بازماندن بیش از دو میلیون کودک از تحصیل، پیش از شیوع بیماری کووید - ۱۹ و افزوده شدن ۵٫۸ میلیون دیگر به این تعداد به دلیل تعطیلی مدارس در سراسر کشور و گفتنی است که هر چه کودکان برای مدت طولانی‌تری از تحصیل بازمانند در معرض مخاطرات بیشتر قرار گرفته و امکان بازگشت آن‌ها به مدارس نیز کاهش خواهد یافت؛

ج) اشاره به گزارش یونیسف در ماه ژوئن سال جاری میلادی، مبنی بر پرداخت نشدن دستمزدهای آموزگاران اکثر مدارس دولتی برای مدت بیش از ۳ سال و نامناسب بودن شرایط دست‌کم ۲ هزار مدرسه - یک مدرسه از ۸ مدرسه در مجموع - به دلیل تداوم یافتن منازعات که بر اثر آن یا تخریب شده، برای اهداف نظامی مورد استفاده قرار گرفته و یا به سرپناهی برای بی‌جاشدگان یمنی تبدیل شده‌اند؛

د) اشاره به مورد استفاده قرار گرفتن ۵۵ مدرسه، به‌عنوان مراکزی جهت جداسازی و نگاهداری بیماران احتمالاً مبتلا به ویروس کرونا، از زمان شیوع این بیماری در یمن؛

۵) ابراز نگرانی یونیسف از منجر شدن شیوع هر چه بیشتر ویروس کرونا در یمن، به بازماندن بیشتر کودکان از تحصیل و مورد بهره‌برداری قرار گرفتن آنها در جنگ و یا ناگزیر شدنشان به مشارکت در منازعات با توجه به مواجه شدن خانواده‌های یمنی با دشواری‌های اقتصادی بیشتر؛

و) اشاره به اظهارات بیسولو نیانتي⁴⁵، نماینده یونیسف در یمن، مبنی بر ابراز نگرانی از دست رفتن هر چه بیشتر کودکان یمنی بر اثر شیوع بیماری کووید - ۱۹ علاوه بر تداوم جنگ چندین ساله و به فراموشی سپرده شدن کودکان یمنی با توجه به تمرکز توجهات جامعه بین‌المللی بر شیوع ویروس کرونا، ضمن خاطرنشان کردن مسئولیت تمامی کشورها جهت کمک به کودکان یمنی، با توجه به حق آنها از برخورداری حقوق سایر کودکان جهان⁴⁶؛

سازمان دفاع از قربانیان خشونت

Organization for Defending Victims of Violence

⁴⁵ Beysolow Nyanti

⁴⁶ گزارش پایگاه خبری - تحلیلی میدل ایست مانیتور. قابل بازیابی در لینک:

<https://www.middleeastmonitor.com/20200910-unicef-eight-million-children-out-of-school-in-yemen>